

חדתינ ועתיקין, נחתינ ועאלין לגו מתיבתא, ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא, ואיהו אוליף לון מלה על קיומיה. פד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין. פד נחתי, מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא.

אי רבי, אי רבי, פמה חדתינ מלין מגו רב מתיבתא. זפאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא, פמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא. והכי פתח רב מתיבתא, מאן דאיהו זעיר, איהו רב. ומאן דאיהו רב, איהו זעיר. דכתיב, (בראשית כג) ויהיו (דף קט"ח ע"ב) חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה דאיהו חשבון רב, פתיב ביה שנה, זעירו דשנין, חד אזעיר ליה. שבע, דאיהו חשבון זעיר, אסגי ליה, ורבי ליה דכתיב שבע שנים. תא חזי, דלא רבי קדשא בריך הוא, אלא לדאזעיר. לא אזעיר אלא לדרבי. זפאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא, פמה איהו רב בעלויא בההוא עלמא.

אדהכי שמעו שירתא דימא, בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריאוי, קל נעימו דשירתא, פההוא נעימו דהו אמרי. וכד סיימו (שמות טו) יי ימלוך לעולם ועד. חמו ארבע דיוקנין ברקיע. וחד מנייהו רב ועלאה מפלהו. וההוא רב ועלאה מנייהו, אתער קלא ואמר, (ירמיה ב) פה אמר יי זכרתי לך חסד נעורייך אהבת פלולתיך וגו'. שאט ברקיעא ואגניז, קם אחרא אבתריה ואמר, (ישעיה מב) והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים ושאת ברקיעא ואגניז.

פתח אידך ואמר, (ישעיה לה) ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח פחבצלת. ושאת פתח האחר ואמר, (שם לה) ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח פחבצלת. ושט ברקיע ונגנו.

רוחות זכרים ונקבות באותו זמן שומעים (במה) דברים חדשים ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוף הישיבה, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה, והוא מלמד דבר על קיומו. כשעולים, מתפשטים מלבושיהם ועולים. כשיורדים, מתלבשים בלבושיהם של אותו גוף.

אי רבי, אי רבי, פמה דברים חדשים מתוף ראש הישיבה. אשריו מי שמקטין עצמו בעולם הזה, פמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה: מי שהוא קטן - הוא גדול, ומי שהוא גדול - הוא קטן, שפתיב (בראשית כג) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה, שהוא חשבון גדול, פתיב בו שנה, קטן השנים, לאחד הקטינו. שבע, שהוא חשבון קטן, הגדילו ורבה אותו, שפתיב שבע שנים.

בא וראה שלא הגדיל הקדוש ברוך הוא אלא למקטין. לא הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי מי שמקטין עצמו בעולם הזה, פמה הוא גדול בעלוי באותו העולם.

בין כך שמעו שירת הים בקול נעים שלא שמעו מיום שנבראו, קול נעים של שירה פארתה נעימה שהיו אמרים. וכשסימו (שמות טו) ה' ימלוך לעולם ועד, ראו ארבע דמיות ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכלם. ואותו גדול ועליון מהם עורר קול ואמר, (ירמיה ב) פה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת פלולתיך וגו'. שט ברקיע ונגנו, עמד אחר אחריו ואמר, (ישעיה מב) והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים ושט ברקיע ונגנו.

ושט ברקיע ונגנו.

פֶּתַח הָאֲחֵר וְאָמַר, (שם מג) כֹּה אָמַר
ה' בְּרֹאֵךְ יַעֲקֹב וְגו', (שם) כֹּה אָמַר
ה' הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְּרֶךְ וּבַיָּמִים עֲזִים
נְתִיבָה וְגו', תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה
תַּנִּים וּבָנוֹת יַעֲנֶה וְגו'. סִיִּם וְשֵׁט
בְּרִקְיעַ וְנִגְנֹז. אֲזַפְחֵד גְּדוּל וְאֵימָה
נָפַל עֲלֵיהֶם.

בְּשֶׁהָאִיר הַיּוֹם, קוֹל הַתְּעוֹרֵר
כְּמִקְדָּם וְאָמַר: עִם תְּקִיף כְּאַרְיֵה,
גְּבוּרִים כְּנִמְרִים, תִּנּוּ כְבוֹד
לְרַבּוֹנְכֶם, שְׁפֹתוֹכֶם (שם כה) עַל פֶּן
יִכְבְּדוּךָ עִם עֲזֵי וְגו'. שְׁמַעוּ קוֹל,
חִילוֹת וּמְרַכְּבוֹת שֶׁהִיוּ אוֹמְרִים,
(דברי הימים א-כט) לֵךְ ה' הַגְּדִלָה
וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח
וְהַהוֹד וְגו', עַד (נחמיה ט) וּמְרוֹמָם
עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה. תִּמְהוּ
וְהִלְכוּ. בֵּין כֶּף הָאִיר הַיּוֹם,
הַחֲזִירוּ רֹאשׁ, וְרֹאוּ כָּל הַמְדַבֵּר
מִכֶּסֶה בְּעֻנְיֵי כְבוֹד מְאִירִים,
נוֹצְצִים בְּגוֹיִם רַבִּים.

אָמְרוּ זֶה לְזֶה, וְדַאי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא רוֹצֵה לְהַשְׁתַּבַּח בַּתְּשׁוּבָה
שֶׁל דוֹר הַמְדַבֵּר, שְׁלֵא הִיָּה
בְּעוֹלָם דוֹר עֲלִיוֹן כְּדוֹר זֶה, וְלֹא
יִהְיֶה עַד שְׂכַב מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.
וְדַאי כָּל מִה שֶׁהִרְאָה לָנוּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, לֹא הִיָּה אֶלָּא בְּשִׁבִיל
לְהוֹדִיעֵנוּ חֲבִיבוּת רַבּוֹנָם עֲלֵיהֶם,
לְהוֹדִיעַ שֵׁשׁ לָהֶם חֵלֶק טוֹב, וְהֵם
בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא. וְלַעֲתִיד לְבֹא
כְּשֵׁיִקִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַמְּתִים, עֲתִידִים אֵלָיו לַעֲמֹד
לְתַחִיָּה בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה כו) יַחֲיוּ מֵתִיךְ, וְאֵלֶּה הֵם דוֹר
הַמְדַבֵּר.

אָמַר לוֹ, הֲאֵם דְּבַר חֲדָשׁ יִדְעַת
שְׂאֵנִי מְעַרְטֵל מִמֶּנּוּ? אָמַר לוֹ,
אָמַר. אָמַר, קוֹל הַחֲזוֹר רְצִיתִי
לִדְעַת. בֶּן אָדָם נוֹתֵן קוֹל בְּשָׂדֶה
אוּ בְּמִקוֹם אַחֵר, וְחֲזוֹר קוֹל אַחֵר
וְלֹא יָדוּעַ. אָמַר לוֹ, אֵי חֲסִיד
קְדוֹשׁ, עַל דְּבַר זֶה כְּמָה קוֹלוֹת
הַתְּעוֹרֵרוּ, וְכְמָה דְּקוֹדְקִים הָיוּ לִפְנֵי רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה. וְכִשְׁיֵרֵד רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה, אָמַר, כֶּף פֶּרְשׁוּהָ דְּבַר

בְּרִקְיעָא, וְאִגְנִיזוּ. פֶּתַח אִידֶךָ וְאָמַר, (ישעיה מג) כֹּה
אָמַר יְיָ בּוֹרְאֵךְ יַעֲקֹב וְגו', (ישעיה מג) כֹּה אָמַר יְיָ
הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְּרֶךְ וּבַיָּמִים עֲזִים נְתִיבָה וְגו'.
תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבָנוֹת יַעֲנֶה וְגו'.
סִיִּים וְשֵׁט בְּרִקְיעָא, וְאִגְנִיזוּ. פְּדִין דְּחִילוֹ סְגִיא
וְאִמְתַּנִּי נָפַל עֲלֵיהוּ.

כֹּה הָיָה נְהִיר יִמְמָא, קָלָא אַתְעַר כְּמִלְקָדְמִין,
וְאָמַר, עִמָּא תְּקִיפָא כְּאַרְיֵה, גְּבַרִין כְּנִמְרִין,
הָבוּ יָקָר לְמֵאֲרִיכוֹן. דְּכִתִּיב, (ישעיה כה) עַל פֶּן
יִכְבְּדוּךָ עִם עֲזֵי וְגו'. שְׁמַעוּ קוֹל חִילוֹן וּמְשֻׁרְיִין
דְּהוּוּ אֲמָרִי, (דברי הימים א כט) לֵךְ יְיָ הַגְּדִלָה וְהַגְּבוּרָה
וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד וְגו', עַד וּמְרוֹמָם עַל
כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה. תְּוֹהוּ וְאֲזִלוּ. אֲדַהֲכִי נְהַר
יִמְמָא, אֶהְדְּרוּ רִישָׁא, וְחִמוּ כָּל מְדַבְּרָא חֲפִי
בְּעֻנְיֵי יָקָר, מְנַהֲרוֹן, מְנַצְצָן, בְּגוֹוִינִין סְגִיאִין.

אָמְרוּ דָּא לְדָא, וְדַאי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי
לְאִשְׁתַּבַּח בְּתוֹשְׁבַתָּא דְּדָרָא
דְּמְדַבְּרָא, דְּלֹא הָיָה בְּעֵלְמָא, דְּרָא עֲלָאָה,
כְּדָרָא דָּא. וְלֹא יְהֵא עַד דִּיִּתִּי מִלְּפָא מְשִׁיחָא
וְדַאי כָּל מִה דְּאַחֲמִי לֵן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא
הָיָה, אֶלָּא בְּגִין לְאֻדְעָא לֵן חֲבִיבוּ דְּמֵאֲרִיהוֹן
עֲלֵיהוּ. לְאֻדְעָא דְּאִית לֵן חוֹלְקָא טְבָא,
וְאִינוּן בְּנֵי עֵלְמָא דְּאִתִּי. וְלְזַמְנָא דְּאִתִּי כִּד
יּוֹקִים קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְתִיָּא, זְמִינִין אֲלִין
לְאַחֲיָא בְּקְדָמִיתָא. כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר (ישעיה כו) יַחֲיוּ
מֵתִיךְ, וְאֲלִין אִינוּן דְּרָא דְּמְדַבְּרָא.

אָמַר לִיָּה, אֵי מְלָה חֲדָתָא יִדְעַת, דְּאִנָּא עֲרִטִירָא
בָּהּ. אָמַר לִיָּה אִימָא. אָמַר קָלָא דְּהִדְרָא
בְּעִינָא לְמַנְדַּע. בַּר נָשׁ יְהִיב קָלָא בְּחַקְלָא, אוּ
בְּאַתָּר אַחְרָא, וְהִדְרָא קָלָא אַחְרָא, וְלֹא יָדִיעַ.
אָמַר לִיָּה, אֵי חֲסִידָא קְדִישָׁא, עַל מְלָה דָּא,
כְּמָה קָלִין אַתְעַרוּ, וְכְמָה דְּקוֹדְקִין הָיוּ קָמִי
הַתְּעוֹרֵרוּ, וְכְמָה דְּקוֹדְקִים הָיוּ לִפְנֵי רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה.

בישיבת הרקיע, וסוד נכבד הוא. בא וראה, שלשה קולות הם שלא נאבדים לעולמים, פרט לקול התורה והתפלה, שאלה עולים למעלה ובוקעים רקיעים. אבל קולות אחרים הם שלא עולים ולא אובדים.

והם השלשה: קול החיה בשעה שהיא על המשבר, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם. קול הנחש אדם בשעה שיוצאת נשמתו מגופו, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם. קול הנחש בשעה שפושט עורו, אותו קול משוטט באויר והולך מסוף העולם ועד סוף העולם.

אי חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ונכבד. אלה הקולות מה נעשה מהם, ולא יזה מקום נכנסים ושורים? אלה הם קולות צער, והולכים ומשוטטים בעולם באויר, והולכים מסוף העולם ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך נקיקים ומחלות עפר ונסתרים שם. וכשנותן אדם קול, הם מתעוררים לאותו קול. קול נחש לא מתעורר לקול אדם. איך יתעורר? במכה. כשמכה אדם מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר אליו אותו קול, ולא קול אחר. קול מתעורר אחר קול, מין אחר מינו.

ועל כך ביום ראש השנה קול שופר מעורר קול שופר אחר, מין אחר מינו הולך. דרך הנחש הוא לרע, להרג ולהכות. באותו קול ממש לא מתעורר קול נחש זה אלא אחר מינו. וזהו כשאדם מכה במקל בארץ וקורא לו למינו, אז מתעורר אותו קול

רב מתיבתא, וכד נחית רב מתיבתא, אמר, הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא, ורזא יקירא איהי.

תא חזי, תלת קלין אינון, דלא אתאבדו לעלמין, בר קלין דאורייתא ועלותא, דאלין סלקין לעילא, ובקעין רקיעין. אבל קלין אחרנין אינון דלא סלקין, ולא אתאבדו. ואינון תלת: קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא, ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול דבר נש, בשעתא, הנפיק נשמתיה מגופיה, ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול נחש, בשעתא דפשיט משפיה, ההוא קלא משטטא באוירא, ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

אי חסידא קדישא, כמה מלה דא רבא ויקירא. אלין קלין, מה אתעביד מינייהו, ולאן אתר עאלין ושראן. אלין קלין דצערא אינון, ואזלין ומשטטי באוירא, ואזלי מסייפי עלמא, עד סייפי דעלמא, ועאלין גו נקיקין ומחילין דעפרא, ואתטמרן תמן. וכד (דף קס"ט ע"א) יהיב בר נש קלא, אינון מתערין לגבי ההוא קלא. קלא דנחש, לא אתער לגבי קלא דבר נש. היאך יתער. במחאה. פד מחי בר נש מחאה אתער קלא דנחש, דאתטמר לגביה ההוא קלא, ולא קלא אחרא. קלא אתער בתר קלא, זינא בתר זיניה.

ועל דא ביומא דראש השנה, קול שופר, אתער קול שופר אחרא, זינא בתר זיניה אזלא. ארחיה דנחש לביש איהו, לקטלא ולמחאה, בההוא קלא ממש, לא אתער קלא דהאי נחש, אלא בתר זיניה. ודא איהו, פד בר נש מחי בחוטרא בארעא, וקרי ליה לזיניה, פדין אתער ההוא קלא דנחש, לאתבא

בחוטרא בארעא, וקרי ליה לזיניה, פדין אתער ההוא קלא דנחש, לאתבא

הנחש להשיב למינו. וסוד זה הוא נסתר.

אמר רבי שמעון, ודאי דבר זה הוא דבר נסתר, ותמהנו איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. אמר לו, שלמה המלך ידוע ידע, ולא כל כך. אבל מה שלא ידע, אותו קול מה תועלת יש בו, ואיך יושב?

וראש הישיבה כך אמר, דקדוק זה לא ידע שלמה המלך, שהרי אותו קול כלול רוח ונפש, והכל עצמות מעצבון בשר, ומשוטט באויר, וכל אחד נפרד זה מזה. וכשמגיע לאותו מקום שנכנס בו, יושב כמת. וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, וגוחנים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותו רוח ונפש והכל עצמות, ומודיעים דבר, וזהו (ישעיה כט) אוב מארץ. ועל זה רדף שלמה לדעת מה נעשה מאותו קול, ולא ידע. אשרי חלקך, רבי, שהברר לך דבר אמת.

בשבן אדם מעורר קול, מיד (מתחברים) מתעורר אותו קול, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא כעין אותו קול שעורר האדם, ולא יותר. ואם האריך האיש קולו, הוא לא מאריך כל כך אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. מה הטעם? משום שכשיוצא בהתחלה, מתארך מסוף העולם ועד סוף העולם. וכעת שנכנס לשם, לא יכול להאריך קול, שהרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.

שמח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמע אלא דבר זה - די לי להיות שמח שזכיתי לשמע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו, אי חסיד קדוש, אלמלא ידעת חדות דברי אותו עולם לפני ראש

לזיניה. ורזא דא איהו טמירו.

אמר רבי שמעון, ודאי מלה דא מלה סתימא היא. ותוהנא איך שלמה מלפא לא ידע מלה דא. אמר ליה, שלמה מלפא מנדע ידע, ולא כל כך. אבל מה דלא ידע, ההוא קלא מה תועלתא אית ביה, והיך יתבא.

ורב מתיבתא הכי אמר, דקדוקא דא לא ידע שלמה מלפא, דהא ההוא קלא, איהי כלילא רוחא ונפשא, והבל גרמי מעצבונא דבשרא, ומשטטא באוירא, וכל חד מתפרש דא מן דא. וכד מטא ליה הוא אתר דעאל ביה, יתבא כמיתא. וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין אתרין אלין בחרשייהו, וגחנין לארעא, ושמעין קלא דא, דמתחברון אינון רוחא ונפשא, והבל דגרמי, ואודעין מלה. ודא איהו (ישעיה כט) אוב מארץ. ועל דא רדיף שלמה, למנדע מה דאתעביד מההוא קלא, ולא ידע.

זכאה חולקך רבי, דאתבריר לך מלה דקשוט. בר נש אתער קלא, מיד (מתחברו) אתער ההוא קלא, ולית ליה רשו לארפא יתיר. אלא כעין ההוא קלא, דאתער בר נש, ולא יתיר. ואי אריך בר נש קליה, איהו לא אריך כל כך בהדיה, אלא לסופא דקלא, בגין דלא יכיל לארפא. מאי טעמא, בגין דכד נפקא בקדמיתא, אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, והשתא דעאל תמן, לא יכיל לארפא קלא, דהא לית ליה אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא.

חדו רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכינא למשמע, אלא מלה דא, די לי, למהווי חדי, דזכינא למשמע מלין דקשוט, דההוא עלמא. אמר ליה, אי חסידא קדישא. אלמלא ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב